

הכנסת העשרים וארבע

**הצעת חוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה) (תיקון – מתן מעמד לתושב אזור
השווה כדין בישראל, הגבלת אזרחות וישיבה בישראל על בסיס בדיקה ביטחונית
פרטנית וביטול סמכות הממשלה להארכת הוראת השעה בצו), התשפ"א-2021**

תיקון סעיף 3

1. בחוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה), התשס"ג-2003,
(להלן - החוק העיקרי), בסעיף 3 -

(1) אחרי "בקשת תושב האזור" יבוא "או תושבת האזור";

(2) אחרי "בידי מפקד האזור" יבוא "לשם מניעת הפרדתו מבת זוגו או בן זוגה,
בהתאמה, השווה כדין בישראל";

(3) פסקאות (1) ו(2) - תימחקה.

בסעיף 3א לחוק העיקרי - 2. תיקון סעיף 3א

(1) בפסקה (1), המילים "שגילו עד 14 שנים" - יימחקו;

(2) פסקה (2) - תימחק.

בסעיף 1א3 לחוק העיקרי - 3. תיקון סעיף 1א3

(1) בסעיף קטן (ד), במקום "שישה" יבוא "שלושה";

(2) בסעיף קטן (ה), פסקה (1) - תימחק;

(3) סעיף קטן (ו) יימחק ובמקומו יבוא:

"על אף הוראות סעיף 2, יעניק שר הפנים אזרחות לפי חוק האזרחות או רישיון
לישיבה בישראל לפי חוק הכניסה לישראל, לתושב אזור או לאזרח או לתושב של
מדינה המנויה בתוספת, שהינו בעל היתר לשהייה כדין בישראל ביום חקיקת חוק
זה".

בסעיף 3ד לחוק העיקרי - 4. תיקון סעיף 3ד

(1) המילים "3א(2)" - יימחקו;

(2) הסיפא החל במילים "לעניין זה, רשאי שר הפנים לקבוע" - תימחק.

דברי הסבר

הצעת חוק זו מוגשת מטעם מכון זולת לשוויון וזכויות אדם.

להצעת חוק זו ארבע מטרות עיקריות, כפי שיפורט להלן.

המטרה הראשונה - לשמור ולהגן על חייהם ושלומם של אזרחי ותושבי מדינת ישראל

מפני הסיכונים הביטחוניים הנובעים מהמצב הביטחוני הרגיש הקיים במדינה,

אולם זאת תוך הימנעות מהפגיעה הקשה והבלתי מידתית בזכויות האדם של בני ובנות הזוג

אזרחי המדינה, הנגרמת מכח הוראת השעה אותה מבקשת הצעת חוק זו לתקן.

הצעת החוק מיישמת באופן המיטבי את המלצותיהם של שופטי בית המשפט העליון, כפי שבאו

לידי ביטוי בפסקי הדין שניתנו בבג"ץ בהתייחס להוראת השעה (בג"ץ 7052/03 עדאלה נ' שר

הפנים; בג"ץ 466/07 גלאון נ' שר הפנים).

בפסיקתו הדגיש בית המשפט העליון את **הצורך במעבר מאיסור גורף של כניסתם של בני זוג**

גברים עד גיל 35 ושל נשים עד גיל 25 **ובמקומו לבצע בדיקה אינדיבידואלית של כל**

מבקש/ת תושב/ת האזור למתן היתר לשהייה בישראל לשם מניעת הפרדתו/ה מבת/ן זוגו/ה

השוהה כדין בישראל.

רק באמצעות הבדיקה האינדיבידואלית ניתן יהיה למנוע את הפגיעה הקשה והבלתי מידתית

בזכותם הטבעית של בני הזוג הישראליים לחיי משפחה.

כפי שציינה השופטת חיות (כתוארה דאז), בבג"ץ עדאלה ושובה וחזרה על דבריה בבג"ץ גלאון,

בהתייחס להעדר המידתיות בה לוקה הוראת השעה:

"...בקובעו איסור גורף כזה למתן מעמד לתושבי האזור, מסמן החוק שולי ביטחון רחבים ועיוורים הפוגעים באופן בלתי מוצדק ובלתי מידתי באלפים רבים מבני המיעוט הערבי החי בתוכנו המבקשים לקיים חיי משפחה בישראל עם תושבי האזור.... צרכי הביטחון, עם כל חשיבותם, אינם יכולים להכשיר איסורים קיבוציים-גורפים שאינם קשובים לפרט...."

יש בהחלט מקום לחזקת מסוכנות שמבקשים המשיבים להחיל בסוגיה זו של איחוד משפחות בין ערבים אזרחי ישראל ובין תושבי האזור. יחד עם זאת ועל מנת שאימת הטרור לא תעבירנו על מידותינו הדמוקרטיות, מן הראוי שחזקה זו תהא ניתנת לסתירה במסגרת בדיקה אינדיבידואלית ופרטנית אותה יש לאפשר בכל מקרה ומקרה, וזאת אין החוק מאפשר. מכאן הפגם שבו לוקה חוק האזרחות מבחינה חוקתית - פגם של העדר מידתיות". (ההדגשה לא במקור).

הנה אם כן, הצעת החוק אינה משנה את חזקת המסוכנות מצד תושבי האזור כנקודת מוצא, לשם שמירת שיקולי הביטחון, אולם לצד זאת מאפשר החוק המוצע בדיקה אינדיבידואלית-פרטנית המקנה לכל אדם, אשר בעניינו מתבקש איחוד משפחות, הזדמנות לסתור את חזקת המסוכנות.

בדרך זו בא לידי ביטוי בחוק האיזון הראוי העונה על דרישת המידתיות הקבועה בפסקת ההגבלה שבחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו.

המטרה השנייה - הענקת מעמד של אזרחות לפי חוק האזרחות או רישיון לישיבה בישראל לפי חוק הכניסה לישראל לכל תושב אזור או לאזרח או לתושב של מדינה המנויה בתוספת, אשר ביום חקיקת חוק זה מחזיק בהיתר לשהייה כדין בישראל

המטרה השלישית - לבטל את ההחרגה אשר לא מכירה בעובדה שבן משפחתו של מבקש ההיתר או הרישיון, השוהה כדין בישראל, הוא בן זוגו, או כי לבני הזוג ילדים משותפים, כטעם הומניטרי מיוחד המצדיק את התערבותה של הוועדה ההומניטרית.

המטרה הרביעית - לבטל את הסמכות שהוקנתה לממשלה להארכת הוראת השעה בצו, ומשכך הארכתו ותאפשר אך ורק באמצעות הליך חקיקה רגיל של הכנסת.